Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2025)0287

2024 m. biudžetas. Lyčių aspekto integravimo metodikos įgyvendinimo ES biudžete vertinimas

2025 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento rezoliucija „2024 m. biudžetas. Lyčių aspekto integravimo metodikos įgyvendinimo ES biudžete vertinimas“ (2025/2033(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 2 ir 3 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 8, 10 ir 19 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 ir 23 straipsnius,

– atsižvelgdamas į 2024 m. vasario 29 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2024/765, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa[1],

– atsižvelgdamas į 2022 m. gruodžio 15 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2022/2496, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa[2],

– atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa[3],

---

1 OL L, 2024/765, 2024 2 29, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj.
2 OL L 325, 2022 12 20, p. 11, ELI:https://data.europa.eu/eli/reg/2022/2496/oj.
3 OL L 433 I, 2020 12 22, p. 11, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.

– atsižvelgdamas į 2023 m. spalio 3 d. rezoliuciją dėl pasiūlymo dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos laikotarpio vidurio tikslinimo[4],

– atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinį susitarimą dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo, visų pirma į jo 16 punkto f papunktį[5],

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių[6], ypač į jo 33 straipsnį,

– atsižvelgdamas į 2025 m. liepos 16 d. Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma 2028–2034 m. daugiametė finansinė programa (COM(2025)0571),

– atsižvelgdamas į 2025 m. liepos 16 d. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma biudžeto išlaidų stebėjimo ir veiklos rezultatų peržiūros sistema ir kitos Sąjungos programų ir veiklos horizontaliosios taisyklės, (COM(2025)0545) ir į pridedamą 2025 m. liepos 16 d. poveikio vertinimo ataskaitą (SWD(2025)0590),

– atsižvelgdamas į 2021 m. lapkričio 3 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „Geresnio reglamentavimo gairės“ (SWD(2021)0305),

– atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija“ (COM(2020)0152),

– atsižvelgdamas į 2025 m. Komisijos ataskaitą dėl lyčių lygybės ES,

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 7 d. Komisijos komunikatą „Moterų teisių veiksmų gairės“ (COM(2025)0097),

– atsižvelgdamas į 2021 m. sausio 21 d. rezoliuciją dėl ES lyčių lygybės strategijos[7],

---

4 OL C, C/2024/1195, 2024 2 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1195/oj.

5 OL L 433 I, 2020 12 22, p. 28, ELI: https://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

6 OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

7 OL C 456, 2021 11 10, p. 208.

– atsižvelgdamas į 2022 m. kovo 10 d. rezoliuciją „2020 m. metinis pranešimas dėl lyčių aspekto integravimo Europos Parlamente“[8],

– atsižvelgdamas į 2025 m. balandžio 2 d. rezoliuciją dėl 2026 m. biudžeto sudarymo bendrųjų gairių, III skirsnis – Komisija[9],

– atsižvelgdamas į 2025 m. gegužės 7 d. rezoliuciją dėl pertvarkyto ilgalaikio Sąjungos biudžeto kintančiame pasaulyje[10],

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 4 d. Komisijos 2026 finansinių metų pajamų ir išlaidų sąmatą (SEC(2025)0250),

– atsižvelgdamas į programos veiklos išlaidų veiksmingumo ataskaitas, įtrauktas į 2025 m. birželio mėn. darbinio dokumento I dalį, pridedamą prie 2026 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto projekto (COM(2025)0300),

– atsižvelgdamas į 2021 finansinių metų Komisijos metinę ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą (COM(2022)0401),

– atsižvelgdamas į 2022 finansinių metų Komisijos metinę ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą (COM(2023)0401),

– atsižvelgdamas į 2023 finansinių metų Komisijos metinę ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą (COM(2024)0401),

– atsižvelgdamas į 2024 finansinių metų Komisijos metinę ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą (COM(2025)0824),

– atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 26 d. Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 10/2021 „Lyčių aspekto integravimas į ES biudžetą: laikas pereiti nuo žodžių prie veiksmų“,

– atsižvelgdamas į 2025 m. vasario mėn. Europos Parlamento tyrimų tarnybos informacinį pranešimą „Biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą: dabartinė padėtis ir galimybės Europos Parlamento 10-ajai kadencijai“ (angl. *Gender-responsive budgeting: State of play and opportunities for the European Parliament’s 10th term*),

– atsižvelgdamas į Biudžeto komiteto ir Biudžeto kontrolės komiteto užsakytą tyrimą „Europos Sąjungos biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą. 2024 m. padėtis“ (angl. *European Union gender budgeting – state of play 2024*),

---

8 OL C 347, 2022 9 9, p. 139.
9 OL C, C/2025/4382, 2025 9 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4382/oj.
10 Priimti tekstai, P10_TA(2025)0090.

– atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto užsakytą 2025 m. birželio 25 d. praktinį seminarą „Lyčių aspekto integravimo metodikos įgyvendinimas ES biudžete“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. patvirtinimo klausymų laikotarpiu už biudžetą, kovą su sukčiavimu ir viešąjį administravimą atsakingo paskirtojo Komisijos nario raštu pateiktus atsakymus,

– atsižvelgdamas į Pekino deklaraciją ir veiksmų platformą (1995 m.),

– atsižvelgdamas į Europos Tarybos specialistų biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą klausimu grupės galutinę ataskaitą (2005 m.),

– atsižvelgdamas į Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) veiklą ir jo publikacijas,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A10-0212/2025),

A. kadangi lyčių lygybė yra vienas iš ES tikslų, įtvirtintų jos pirminėje teisėje, ir principas, kuris turėtų būti visų ES politikos krypčių pagrindas;

B. kadangi lyčių aspekto integravimas yra visuotinai pripažįstama strategija, kuria siekiama užtikrinti lyčių perspektyvos integravimą rengiant, įgyvendinant ir vertinant visas politikos kryptis, programas ir priemones, siekiant skatinti lyčių lygybę ir kovoti su diskriminacija;

C. kadangi Europos Taryba apibrėžė biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą kaip lyčių aspektu grindžiamą biudžetų vertinimą, įtraukiant lyties perspektyvą į visus biudžeto proceso lygmenis ir restruktūrizuojant pajamas ir išlaidas, siekiant skatinti lyčių lygybę;

D. kadangi EIGE biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą apibūdina kaip priemonę, leidžiančią politikos formuotojams skatinti atskaitomybę ir skaidrumą, didinti subalansuotą visų lyčių dalyvavimą biudžeto procese ir daryti pažangą siekiant lyčių lygybės;

E. kadangi Europos Audito Rūmai nurodė, kad ES 2014–2020 m. daugiametėje finansinėje programoje (DFP) nepakankamai atsižvelgiama į lyčių lygybę;

F. kadangi lyčių lygybės, kaip horizontaliojo prioriteto, integravimas į ES biudžetą yra ilgalaikis susirūpinimą keliantis klausimas tiek Biudžeto kontrolės komitete, tiek Parlamente ir laikomas pagrindiniu kriterijumi, pagal kurį vertinamas ES biudžeto vykdymas ir patikimas jo finansų valdymas, veiksmingumas bei proporcingumas;

G. kadangi lyčių aspekto integravimas į ES biudžetą yra sugriežtintas pagal Tarpinstitucinį susitarimą, pridėtą prie 2021–2027 m. DFP, be kita ko, nustatant reikalavimus stiprinti poveikio lytims vertinimą poveikio vertinimuose ir vertinimuose pagal geresnės teisėkūros sistemą ir nuo 2023 m. parengti bandomąją išlaidų, susijusių su lyčių lygybės skatinimu programų lygmeniu, vertinimo metodiką;

H. kadangi siekiant lyčių lygybės reikia laikytis tarpsektorinio požiūrio į biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą, kuriuo būtų atsižvelgiama į sudėtinę diskriminaciją, kurią patiria rasinėms grupėms priklausančios moterys, neįgalieji, LGBTIQ+ asmenys ir migrantai, siekiant užtikrinti, kad ES išlaidomis būtų skatinama lygybė visais aspektais;

I. kadangi šeima yra pagrindinis visuomenės vienetas ir atlieka labai svarbų vaidmenį skatinant asmenų, bendruomenių ir tautų gerovę, stabilumą ir vystymąsi; kadangi dėl to labai svarbu, kad įgyvendinant ES horizontaliąją politiką ji būtų aktyviai skatinama ir remiama;

J. kadangi biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą – tai išankstinė sąlyga norint pasiekti lyčių lygybę ir pati lyčių lygybė yra pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo sąlyga, be kita ko, ES, kadangi EIGE, pasitelkdamas išsamų ekonometrinį modelį, taikytą konkrečioms ES aplinkybėms, parodė, kad lyčių lygybės gerinimas duotų įvairios makroekonominės naudos keliose srityse, pvz., švietimo, veiklos darbo rinkoje ir darbo užmokesčio; kadangi EIGE taip pat parodė, kad lyčių lygybė apskritai daro didelį teigiamą poveikį didinant BVP vienam gyventojui ir kad padidinus lyčių lygybę ES BVP vienam gyventojui išaugtų bent 6,1 proc. ir iki 9,6 proc. iki 2050 m., t. y. atitinkamai 1,95 trln. EUR ir 3,15 trln. EUR;

K. kadangi EIGE pranešė, jog nerimą kelia tai, kad nuo 2021 m. sumažėjo valstybių narių pastangos integruoti lyčių aspektą ir ši tendencija neturėtų būti atkartota ES lygmeniu;

L. kadangi būtina į ES politikos formavimo procesus sistemingai integruoti *ex ante* poveikio lyčių lygybei vertinimus ir rizikos mažinimo priemones, siekiant užtikrinti, kad būsimos iniciatyvos skatintų, o ne mažintų lyčių lygybę;

M. kadangi demokratinės institucijos, visų pirma kalbant apie jų darbuotojų sudėtį, turi atspindėti visuomenės įvairovę;

N. kadangi lyčių pusiausvyra tebėra nepasiektas tikslas daugeliu esminių sprendimų priėmimo lygmenų;

O. kadangi Pekino deklaracijoje ir veiksmų platformoje raginama integruoti lyčių perspektyvą į visų lygmenų sprendimus dėl biudžeto, ir kadangi ES yra įsipareigojusi taikyti jos principus, visų pirma užtikrinti, kad viešaisiais ištekliais būtų veiksmingai prisidedama prie lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo visose politikos srityse;

Bendra informacija

1. teigiamai vertina tai, kad, laikydamasi savo privalomų įsipareigojimų ir atsižvelgdama į pakartotinius Parlamento raginimus, Komisija parengė bandomąją metodiką, skirtą 2021–2027 m. DFP su lyčių lygybe susijusioms išlaidoms stebėti ir vertinti programų lygmeniu, siekiant pagerinti lyčių aspekto integravimą į Komisijos biudžeto procesą ir sustiprinti politikos formavimo bei išteklių paskirstymo poveikį skatinant lyčių lygybės tikslus;

2. pažymi, kad pagal dabartinę metodiką Komisija, remdamasi programų indėlio didinant lyčių lygybę vertinimu kuo išsamesniu intervencinės priemonės lygmeniu, programoms skiria šiuos skirtingus balus:

   a) 2 balus – intervencinėms priemonėms, kurių pagrindinis tikslas yra didinti lyčių lygybę;

   b) 1 balą – intervencinėms priemonėms, pagal kurias lyčių lygybės aspektas yra svarbus ir sąmoningas tikslas, bet nėra pagrindinė intervencijos priežastis;

   c) 0 balų – netikslinėms intervencinėms priemonėms, kitaip tariant, intervencinėms priemonėms, kurios, kaip manoma, neturi reikšmingo poveikio lyčių lygybei;

   d) 0* – intervencinėms priemonėms, kurių teigiamas poveikis lyčių lygybei tikėtinas, bet dar neaiškus;

3. pažymi, kad metodika grindžiama Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos parengtu lyčių lygybės politikos rodikliu – kokybine statistine priemone, skirta vystymosi veiklai, kuria siekiama lyčių lygybės kaip politikos tikslo, stebėti ir registruoti, ir ją Komisija taiko visoms ES biudžeto išlaidų programoms, įgyvendinamoms pagal pasidalijamąjį, tiesioginį ir netiesioginį valdymą;

4. pabrėžia, kad Komisijos metodika skiriasi nuo Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos parengto lyčių lygybės politikos rodiklio, nes į ją neįtrauktas balas, kuris leistų stebėti potencialiai neigiamą ES išlaidų poveikį lyčių aspekto integravimo tikslams, o nustatoma 0* kategorija intervencinėms priemonėms, kurių teigiamas poveikis lyčių lygybei yra tikėtinas, bet dar neaiškus; pabrėžia, kad taikant Komisijos metodiką bet kuriuo atveju turėtų būti vengiama nenumatytų pasekmių, pvz., investicijų į sektorius, kurie yra strateginiai, tačiau kuriuose tradiciškai dominuoja viena lytis, įskaitant gynybos sektorių, nutraukimo arba atsisakymo jas vykdyti;

Dėl Komisijos parengtos metodikos įgyvendinimo

5. pažymi, kad metodika pirmą kartą buvo naudojama rengiant 2023 finansinių metų ES biudžeto sąmatas, o 2021 ir 2022 finansinių metų biudžetams ji buvo taikoma atgaline data;

6. pažymi, kad paskelbus su 2021 finansiniais metais susijusią metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą iš 352 mlrd. EUR įsipareigojimų 1 proc. įsipareigojimų buvo įvertintas 2 balais, 3 proc. – 1 balu, 1 proc. – 0 balų ir 95 proc. – 0*balų;

7. pažymi, kad paskelbus su 2022 finansiniais metais susijusią metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą iš 321 mlrd. EUR įsipareigojimų 2 proc. įsipareigojimų buvo įvertinti 2 balais, 9 proc. – 1 balu, 16 proc. – 0 balų ir 73 proc. – 0* balų;

8. pažymi, kad paskelbus su 2023 finansiniais metais susijusią metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą iš 427 mlrd. EUR įsipareigojimų 2 proc. įsipareigojimų buvo įvertinti 2 balais, 9 proc. – 1 balu, 69 proc. – 0 balų ir 20 proc. – 0* balų;

9. pažymi, kad paskelbus su 2024 finansiniais metais susijusią metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą iš 195 mlrd. EUR įsipareigojimų 3 proc. įsipareigojimų buvo įvertinti 2 balais, 17 proc. – 1 balu, 65 proc. – 0 balų ir 16 proc. – 0* balų;

10. supranta, kad įsipareigojimų, įvertintų balu 0*, dalies mažėjimą per kelerius metus lėmė pagerėjęs duomenų rinkimas ir prieinamumas, taip pat Komisijos ataskaitų teikimo pajėgumai, dėl kurių jos generaliniai direktoratai gali geriau ir išsamiau įvertinti savo programų indėlį siekiant lyčių lygybės;

11. be to, supranta, kad dėl riboto duomenų turimumo ir ribotų pajėgumų teikti ataskaitas pirmaisiais finansiniais metais, kuriems buvo taikoma ši metodika, lyginant vienų finansinių metų duomenis su kitų finansinių metų duomenimis remiantis metiniais rezultatais arba darant įžvalgas iš tokių palyginimų, gaunama mažai pridėtinės vertės;

12. pažymi, kad Komisija mano, jog intervencinės priemonės, kurios įvertintos 2 balais arba 1 balu, gali būti laikomos skatinančiomis lyčių lygybę, ir kad, atsižvelgiant į tai, 2024 m. lyčių lygybė buvo skatinama 37,99 mlrd. EUR vertės intervencinėmis priemonėmis, nors 2021 m. ši suma siekė 10,76 mlrd. EUR, 2022 m. – 37,83 mlrd. EUR, o 2023 m. – 47,99 mlrd. EUR;

13. pažymi, kad intervencijų, kurios laikomos skatinančiomis lyčių lygybę, absoliučiosios vertės sumažėjimas lyginant 2023 ir 2024 m. yra tiesioginis bendros įsipareigojimų sumos sumažėjimo lyginant šiuos dvejus finansinius metus rezultatas, daugiausia paaiškinamas laipsnišku įsipareigojimų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę panaikinimu;

14. pažymi, kad 2024 m. metinėje ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje Komisija greta kiekvienais finansiniais metais teikiamų rezultatų paskelbė pakartotinį visų ankstesnių rezultatų vertinimą, grindžiamą naujesniais ir išsamesniais savo programų vertinimais, ir taip buvo nustatytos bendros tendencijos, rodančios, kad 2021 –2024 m. laikotarpiu 2 proc. intervencinių priemonių buvo įvertintos 2 balais, 10 proc. – 1 balu, 83 proc. – 0 balų ir 5 proc. – 0* balų; taip pat pažymi, kad, remiantis pakartotiniu Komisijos vertinimu, 2021–2024 finansiniais metais iš viso 12 proc. ES biudžeto išlaidų, sudarančių 158,4 mlrd. EUR sumą, buvo prisidėta skatinant lyčių aspektą (1 ir 2 balai);

15. pabrėžia, kad ne visų ES biudžeto programų rezultatai, susiję su lyčių aspekto, kaip horizontaliojo prioriteto, integravimu, yra vienodi: kai kurių programų rezultatai yra daug geresni dėl jų politikos struktūros, pvz., 6 išlaidų kategorijos „Kaimyninės šalys ir pasaulis“ programų, kuriose lyčių aspektas nustatytas kaip kompleksinis prioritetas su aiškiais tikslais ir kriterijais, taip pat specialiųjų programų pagal kitas išlaidų kategorijas, pvz., programos „Europos horizontas“, kuri dėl pagal ją nustatyto reikalavimo sudaryti biudžetą atsižvelgiant į lyčių aspektą ne tik skatina lyčių lygybę, bet ir daro teigiamą įtaką valstybių narių praktikai dėl įgyvendinimo etapu daromo kryžminio poveikio nacionaliniu lygmeniu;

16. apgailestauja dėl to, kad naudojama metodika yra specialiai veiklos biudžetams skirta stebėjimo priemonė, todėl ją taikant negalima tinkamai įvertinti ES institucijų ir įstaigų administracinių biudžetų;

17. pažymi, kad metodikos apimtis yra ribota, nes ja nepakankamai atsižvelgiama į antrinį ar netiesioginį programų poveikį lyčių lygybei, galimą neigiamą poveikį ar tarpsektorinius aspektus, būtinus išsamiam politikos poveikio vertinimui atlikti;

18. taip pat pažymi, kad nepakankamai atsižvelgiama į galimą neigiamą programų poveikį lyčių lygybei, visų pirma tokiuose sektoriuose, kaip konkurencingumas, gynyba ir pasirengimas; pabrėžia, kad skatinant lyčių lygybę neturėtų būti ribojamos ar mažinamos investicijos į ypatingos svarbos sektorius; ragina Komisiją pasiūlyti konkrečių priemonių lyčių lygybei didinti, sykiu užtikrinant, kad jos nedarytų neigiamo poveikio sprendimams dėl investicijų;

19. apgailestauja, kad dėl metodikos *ex post* pobūdžio ją taikant neįmanoma struktūriškai paveikti politikos formavimo *ex ante* etapu arba finansinių išteklių rinkimo bei paskirstymo – tai yra itin svarbu siekiant tinkamai integruoti lyčių lygybės aspektą į ES programas;

Dėl platesnio požiūrio į lyčių aspekto integravimą į ES finansines programas

20. pažymi, kad be ES biudžetui taikomos lyčių aspekto integravimo metodikos lyčių lygybės aspektas yra integruotas į kai kurių ES programų teisinį pagrindą;

21. pažymi, kad, nors Komisijos dvejopas požiūris į lyčių aspekto integravimą – stebint ES biudžeto lėšas ir nustatant tikslus, numatytus programų teisiniuose pagrinduose, – yra naudinga sistema, šis požiūris yra fragmentiškas ir nedaro vienodo poveikio visoms programoms, todėl mažėja ES požiūrio į lyčių lygybę nuoseklumas;

Baigiamosios pastabos

22. atkreipia dėmesį į Komisijos atliktą lyčių aspekto integravimo į ES biudžetą vertinimą[11] ir pritaria nuomonei, kad likusiais 2021–2027 m. DFP metais pirmenybė turėtų būti teikiama tolesniam programų vertinimui, kad būtų galima geriau įvertinti jų indėlį siekiant lyčių lygybės ir pasimokyti iš jų įgyvendinimo patirties, tinkamai pasinaudojant nuo 2023 m. rengiamomis patobulintomis pagal lytį suskirstytų duomenų ataskaitomis; pabrėžia, kad reikia glaudžiau bendradarbiauti su visomis valstybėmis narėmis, siekiant suderinti metodikas ir išvengti bet kokio jų metodų susiskaidymo, taip pat pagerinti duomenų rinkimą, agregavimą ir ataskaitų teikimą;

23. pripažįsta, kad, nors Komisijos parengta metodika yra naudinga priemonė vertinant ES biudžeto indėlį į lyčių lygybę, ji turi trūkumų, kurie riboja jos gebėjimą daryti transformacinį poveikį; pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu svarbu užtikrinti duomenų prieinamumą ir naudoti konkrečius, išmatuojamus, pasiekiamus, aktualius ir per nustatytą laiką įvykdytinus (SMART) veiklos rodiklius;

24. pabrėžia, kad ES biudžetui poveikį daro įvairios krizės ir politinių prioritetų pokyčiai, todėl nepaprastai svarbu, kad biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą būtų *ex ante* įtrauktas į programų biudžeto ciklą, be kita ko, tokiose naujose prioritetinėse srityse, kaip konkurencingumo, gynybos ir pasirengimo sritys;

25. ragina Komisiją parengti visavertį ir visapusišką požiūrį į biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą ir ES biudžetui skirtą konkrečią bei išsamią metodiką, kuri būtų visapusiškai taikoma jau kito programavimo laikotarpio pradžioje ir sudarytų sąlygas transformaciniam potencialui dėl to, kad ji galėtų daryti įtaką visam biudžeto ciklui, taip pat sprendžiant šioje rezoliucijoje nustatytas

---

11 Poveikio vertinimas, pridėtas prie Komisijos pasiūlymo dėl reglamento, kuriuo nustatoma biudžeto išlaidų stebėjimo ir veiklos rezultatų peržiūros sistema ir kitos Sąjungos programų ir veiklos horizontaliosios taisyklės (COM(2025)0545).

problemas, kad būtų užtikrintas patikimas ES lėšų finansinis valdymas;

26. pabrėžia, kad, be DFP, pagal bet kurią priemonę, priimtą pagal SESV 122 straipsnį, taip pat turėtų būti atitinkamai taikomos lyčių aspekto integravimo ir biudžeto sudarymo nuostatos, nekeičiant konkrečių sektorių teisės aktuose jau nustatytų programos tikslų, tinkamumo ar skyrimo kriterijų, siekiant visapusiškai ir nuosekliai stebėti ES indėlį skatinant lyčių lygybę pagal visas finansavimo priemones;

27. ragina Komisiją atlikti sistemingus *ex ante* poveikio vertinimus, kuriuose taip pat būtų analizuojamas konkretus ES politikos ir fiskalinės politikos priemonių, įskaitant mokesčių schemas ir valstybės pagalbos programas, poveikis lyčių lygybei, laikantis geresnio reglamentavimo gairių, kad būtų nustatyti ir sumažinti lyčių skirtumai; pabrėžia, kad taip pat reikėtų atidžiai apsvarstyti didesnės lyčių lygybės socialinį ir ekonominį poveikį, kartu atsižvelgiant į mažųjų ir vidutinių įmonių administracines išlaidas;

28. primena, kad visi ES pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų turi atitikti pirminę ES teisę, įskaitant lyčių lygybės principą; ragina Komisiją stiprinti savo *ex ante* poveikio vertinimus, kad rengiant pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų būtų atidžiai apsvarstytas ir kuo labiau sumažintas bet koks galimas neigiamas poveikis lyčių lygybei ES;

29. primygtinai ragina Komisiją sukurti lyčių lygybės apsaugos mechanizmą, kuris būtų standartinė ES teisėkūros procedūrų dalis ir pagal kurį reikėtų peržiūrėti bet kokį pasiūlymą, kuris, remiantis Audito Rūmų analize, kenkia ES lyčių lygybės strategijai ir tikslams;

30. apgailestauja dėl to, kad tiek ES, tiek valstybių narių pareigūnų ir politinių atstovų lygmenimis lytims atstovaujama netolygiai, o tai savo ruožtu kenkia lyčių lygybės principui atstovavimo srityje;

31. ragina Komisiją įvertinti galimybes nustatyti tolesnes lyčių pariteto priemones vadovybės lygmeniu, taip pat užtikrinti, kad visos lytys būtų pakankamai įtrauktos į politikos formavimą taikant tikslines paramos schemas;

32. ragina Komisiją užtikrinti, kad minimali ES biudžeto dalis būtų skirta lyčių lygybei kaip pagrindiniam tikslui (atitinkančiam 2 balus pagal dabartinę metodiką);

33. ragina Komisiją apsvarstyti galimybę per kitą programavimo laikotarpį nustatyti kiekybinį tikslą dėl ES biudžeto dalies, kuria būtų prisidedama prie lyčių lygybės skatinimo (pagal dabartinę metodiką atitinka 2 balus arba 1 balą), ir pažymi, kad panašūs tikslai pasirodė esą naudingi darant pažangą Sąjungos klimato ir biologinės įvairovės tikslų srityje;

34. ragina Komisiją ir Tarybą derybose dėl naujos kartos programų paisyti persvarstytame Finansiniame reglamente išdėstytų nuostatų, t. y., kad programos ir veikla, kai įmanoma ir tinkama, laikantis atitinkamų konkretiems sektoriams taikomų taisyklių, būtų įgyvendinamos atsižvelgiant į lyčių lygybės principą ir taikant tinkamą lyčių aspekto integravimo metodiką;

35. mano, kad, laikantis persvarstyto Finansinio reglamento, labai svarbu užtikrinti, kad į naujos kartos programas būtų įtraukti tikslai, pagal kuriuos prireikus būtų galima rinkti pagal lytį suskirstytus duomenis ir tokius duomenis agreguoti visose atitinkamose programose; ragina Komisiją toliau plėtoti ir tobulinti savo ES biudžeto indėlį į lyčių lygybę stebėti skirtą metodiką, be kita ko, sistemingai naudojant skaitmenines priemones, pvz., dirbtinį intelektą, siekiant pagerinti duomenų rinkimą, agregavimą ir įvairių programų analizę;

36. ragina visus atitinkamus subjektus, įskaitant Tarybą, Komisiją, pilietinės visuomenės organizacijas ir kitus atitinkamus partnerius, siekti, kad kitu programavimo laikotarpiu biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą taptų realybe;

37. ragina Komisiją bent didesnę ES išorės veiksmams numatyto biudžeto dalį skirti intervencijoms, kuriomis prisidedama prie lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo, taip pat būsimoje DFP 25 proc. ES išorės finansavimo priemonių skirti lyčių lygybės skatinimui kaip pagrindiniam tikslui; be to, ragina Komisiją įsteigti specialų fondą, skirtą lyčių lygybei visame pasaulyje skatinti, ir užtikrinti, kad jo remiamais veiksmais daug dėmesio būtų skiriama galimybėms naudotis lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugomis bei teisėmis, moterų dalyvavimo priimant sprendimus didinimui, vietos moterų vadovaujamų nevyriausybinių organizacijų rėmimui ir pagalbai vietos žmogaus teisių gynėjoms;

38. ragina Komisiją nustatyti aiškius kitos DFP tikslus, pavyzdžiui, padėti mažinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio bei pensijų skirtumus ir spręsti moterų skurdo problemą, be kita ko, teikiant geresnes vaikų priežiūros paslaugas;

39. ragina Komisiją užtikrinti, kad įgyvendinant ES finansuojamas programas būtų saugomos ir skatinamos moterų teisės, ypatingą dėmesį skiriant galimybei naudotis visuomenės sveikatos priežiūros paslaugomis, vaikų priežiūra ir lytinės bei reprodukcinės sveikatos paslaugomis ir teisėmis;

40. ragina ES institucijas, laikantis Darbo užmokesčio skaidrumo direktyvos[12] principų, išanalizuoti ir pranešti apie galimus vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumus ir prireikus imtis tinkamų priemonių; pakartoja savo raginimą ES institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms gerinti lyčių pusiausvyrą, ypač vyresniosios vadovybės lygmeniu; ragina ES institucijas, įstaigas, organus ir agentūras atlikti analizę siekiant nustatyti žmogiškųjų išteklių ciklo sritis (pradedant įdarbinimu ir baigiant paaukštinimu), kuriose tokių patobulinimų labiausiai reikia, ir išnagrinėti galimybę kuo greičiau įgyvendinti tolesnes priemones, kad būtų pasiekta lyčių pusiausvyra;

41. pripažįsta nuolatinius lyčių skirtumus keliuose sektoriuose, kuriuose paprastai vyrauja viena lytis; ragina Komisiją taikyti biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą siekiant užtikrinti ir stebėti nediskriminacines sąlygas, kad visos lytys turėtų prieigą prie būtinų įgūdžių ir švietimo programų, ir gerinti lyčių lygybę šiuose konkrečiuose sektoriuose, siekiant didinti pramonės konkurencingumą; ragina ypatingą dėmesį skirti verslininkėms, ypač mažosiose ir vidutinėse įmonėse ir startuoliuose, be kita ko, vykdant specialią stebėseną pagal tokias programas, kaip „InvestEU“ ir „Europos horizontas“; ragina nustatyti griežtesnius stebėsenos ir ataskaitų teikimo mechanizmus, siekiant užtikrinti, kad lėšos tikrai būtų naudingos moterims ir marginalizuotoms grupėms;

°

° °

42. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

---

12 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/970, kuria, nustatant darbo užmokesčio skaidrumo ir vykdymo užtikrinimo mechanizmus, griežčiau taikomas vienodo vyrų ir moterų darbo užmokesčio už vienodą arba vienodos vertės darbą principas mechanisms (OL L 132, 2023 5 17, p. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj).